

Осовина добра или осовина зла?

Пише: Драгомир Анђелковић
понедељак, 14 септембар 2009 11:51

Пркосни председник Венецуеле, Уго Чавез, пре неки дан је предложио Александру Лукашенку, лидеру Белорусије, да њихове земље иницирају стварање „савеза слободних република“. Имао је у виду међународну организацију, која би у свом саставу имала читав низ држава чији режими нису по вољи Вашингтона, и које се услед настојања евроатлантских центара моћи да им загорачју живот, суочавају са бројним економским и спољнополитичким тешкоћама. У питању су земље изложене сталним оптужбама глобалних медија у функцији америчке хегемоније, као што су CNN или BBC, или чак и директно вашингтонских званичника, да појединачно оличавају зло, тј. заједно представљају „осовину зла“.

У ред тако облаћених држава спадају, уз Белорусију и Венецуелу, и Иран, Сирија, Либија, Куба, Боливија, Северна Кореја, и још по која земља. С друге стране, још пре пар година, креативни Уго Чавез је пласирао кованицу – „осовина добра“, као збирни назив за земље које се активно супротстављају америчком империјализму. Већ неко време венецуелански председник користи сваку погодну прилику да укаже на потребу да „слободне земље“, тј. оне које нису укључене у амерички савезничко-клијентски систем држава, морају да сарађују у борби против заједничког непријатеља. Јер, како је више пута, отприлике, рекао – не ради се о локалном вирусу, већ о куги која хара читавим светом. Њено сузбијање захтева целовит пакет противмера. У том контексту је проговорио о „осовини добра“.

Колико уопште има смисла говорити о осовинама добра и зла? Да сада не „филозофирам“ и не улазим у питање апсолутног добра и зла, али мислим да када говоримо о међународним односима, ипак можемо да кажемо да је оличење зла она земља која учестало угрожава друге, која подрива њихов територијални интегритет, суверенитет, па и елементарно право на постојање. Државе неретко имају спорове, како територијалне тако и друге природе, и ту није лако размрсити „Гордијев чвор“, односно одгонетнути ко је у праву. Међутим, овде се ради о томе да нека земља у ширим размерама има спорове, тј. да уз помоћ „меке“ или „класичне“ силе, ниподаштавајући друге, брутално намеће оно што је у њеном интересу. Таква држава је, не треба нам много познавања историје да би то без устручавања рекли, некада био Трећи рајх, а данас су то САД.

Стога, није претерано рећи за САД и агресивни систем савеза око ње (а он се не

Осовина добра или осовина зла?

Пише: Драгомир Анђелковић
понедељак, 14 септембар 2009 11:51

ограничава само на НАТО), као што је то учинио лидер Венецуеле, да у наше доба представља глобалну осовину зла. Што се тзв. осовине добра тиче, ту су ствари деликатније. Поготово у сфери међународних односа, лакше је нешто окарактерисати као зло него као добро. Неке од земаља које се опиру америчком хегемонизму, и саме представљају опасност за суседе, или изазиваче кризе у регионима у којима се налазе. Но, ипак је шумски пожар мање зло од нуклеарне катаклизме. Иако је израз „осовина добра“ неодмерен, ипак има смисла говорити о „савезу слободних република“.

Бавимо се међународним односима, и под слободним државама подразумевамо оне које су суверене, тј. нису укључене у амерички систем хијерархије међу државама. Какав је њихов унутрашњи поредак, то је већ ствар њихових грађана. Нема сумње да они у Северној Кореји, или у Туркменији, коју је Чавез експлицитно споменуо као могућу чланицу „савеза“, и немају богзна каква права. Но, те државе не настоје да код нас, или неком другом делу света, намећу свој поредак, а Вашингтон има такве амбиције. Отуда, иако су њихови режими опресивни, бар нису глобално зло, а средишта моћи која владају Америком, то несумњиво јесу!

Да видимо још нешто – колико, изузев у домену пропаганде, прича о „савезу слободних република“ има смисла? Мислим да има. Чавез, врло реално, истиче да без обзира што се задњих година свет мења, и моћ САД слаби, та држава за сада представља једину глобалну силу. Латиноамерички политичар подвлачи и да ће битка између „неокупираних земаља“ и „Америке и њених лакеја“ трајати дуго и биће тешка. Но, основано је уверен Чавез, америчка хегемонија ће неминовно бити срушена, и то у току неколико наредних деценија. У том процесу, у коме ће из својих геополитичких интереса, а не из начелне жеље да се створи бољи свет, кључну улогу одиграти нове силе у успону (Кина, Индија, Бразил) или ревитализоване моћне државе са традицијом (Русија), важну улогу могу да имају и многе мање државе, поготово ако се умрежају и испомажу.

Заједно су сигурно и јаче, и отпорније на притиске, али и пожељније као савезнице од стране великих сила које се макар у регионалним размерама надмећу са САД, него што је то случај док појединачно излазе на „бојно поље“, и то тек онда када се опасност приближи непосредно њима. Коначно, трговинско-економска сарадња одбачених и оклеветаних држава од стране оних који доминирају међународним финансијским институцијама и глобалним токовима бизниса, може да им олакша живот док не буде поткопана премоћ Вашингтона. Услед света тога, не треба багателисати предлог Уга Чавеса.

Уосталом, када се ради о нама, ни једна од потенцијалних чланица „савеза слободних

Осовина добра или осовина зла?

Пише: Драгомир Анђелковић
понедељак, 14 септембар 2009 11:51

република“ није признала сецесионистичких акт Приштине, а многи евроатлантски пријатељи наших владајућих политичара, не само да су то учинили, већ су га и подстакли. Између осталог и зато не треба да имамо ни трунку сумње, ако Чавез бар делимично оствари оно што је наумио, свет ће бити бар мало бољи и за нас. На страну то што ћемо имати и веће шансе, када се за то стекну погодне спољнополитичке и унутрашњополитичке околности, да се уистину одупремо злу које деценијама уситњава, па делимично и потире, српски државни и етнички простор, односно да енергично отворимо нерешено српско питање.